KA JINGAISNGEWBHA

(U RIEWSTAD UBA SAW)

Henry Van Dyke

Ba la pynwan sha ka Khasi

da u

K. K. Kharlukhi

—*1989*—

KA JINGAISNGEWBHA

(U Riewstad uba saw)

Henry Van Dyke

Ba la pynwan sha ka Khasi

da u

K. K. Kharlukhi

1989

Printed at Scorpio Printers

KA JINGAI SNGEWBHA

na ka bynta

I Mei i pa bad san ngut ki para.

La pynmih da i W. Kharlukhi

1989

This book is published with financial assistance

from the state Government of Meghalaya

Ia kane ka jingiathuh khana ba la thoh da u Henry Van Dyke (1852-1933) la iathuh khana nyngkong eh ha ka jingiaseng Khristmas ha ka New York Presbyterian Church ha u snem 1892. La pynkylla ia kane ka kot ha kumba 13 tylli ki jait ktien bad mynta la iohlad ban pynmih ruh ia ka ha ka ktien Khasi.

Ym tang namar ba ka long kaba sngewtynnad ne kaba iadei shaphang ka Kristmas hynrei kane ka khana ka ai ruh ia ka khubor jong ka jingieit ia la ki parabriew ha ki kam bad jingleh bad ka pyni ruh ia ka jingkyrmen ba wat hapdeng ka jingshahjop, ka don ka jingjop, hapdeng ka jingdum ka don ka jingshai bad hapdeng ka lanot, ka don ka bneng.

Ka Jingaisngewbha ka dei kaba la pynwan na ka khana kaba la jer kyrteng' The fourth wise man' bad la kyrmen ba ki symboh ksiar symboh rupa kiba lah ban jaw na kane ka khana, kin lam lynti ia baroh kito kiba pule, la ki long ha kano kano ka niam ne jingngeit ba kin iohi, kin bud bad kin leh ia kaba bha tam kaba ki lah ban leh bad ba kin tei ia ka duwan ka jingieit bad jingaiti lut ha ka jingngeit jong ki, ha ki jingmut jingpyrkhat, ki ktien bad ki kam,

Khublei shibun.

(W. Kharlukhi)
Nongpynmih,

KA JINGAI SNGEWBHA

Baroh ngi tip ia ka jingiathuhkhana shaphang ki laingut ki riewstad na ri mihngi bad kumno ki wan na ka ri kaba jngai ban tyrwa ia ki jingai sngewbha jong ki ha ka shyngoid ha Betlehem. Hynrei phi la ju iohsngew mo ia ka jingiathuh khana shaphang uwei pat u riewstad uba iohi ia uta u khlur ba phyrnai bad kumno ba u bud ia u hynrei um shym la poi ha ka por kaba biang. Ka jingiaid lynti jong une u pilgrim uba saw ka dei ka khana jong ka jingduh kaba khraw bad kumno lyngba kata ka jingduh u la ioh ia ka jingjop. Kane ka dei ka khana shaphang u Artaban.

Ha ki sngi mynba u Kaisar Augustus u u long u kynrad halor shibun. ki syiem bad u Herod u synshar ha Jerusalem, la don ha ka shnong Ecbatana hapdeng ki lum Persia, uwei u nong Median uba kyrteng u Artaban. Nalor ka tnum iing jong u lah ban iohi ia ka tor-karod ki *Hynniew Kynroh* kaba kerkut ia ka thiar buh spah ki syiem, ia ki lum ha kaba ka iing ki syiem Parthia ka tyngshain kum u shympet ha ka pangsngiat.

Sawdong ka iing u Artaban, ka don ka kper kaba itynnad ha kaba ia ki syntiew ki skud bad ki diengsoh hangta la bsa um da ki wah-duid kiba tuid na ki sharing jong u lum Orontes bad ha kaba ki laiphew sker ki sim ki doh ki rwai ki jingrwai kiba sngewthiang hynrei ha kata ka miet Nailar ba la sur da ka jingshai kaba phylla lah ban ban iohsngew tang ia ka jingsa-wa jong ki um kiba phaloh. Na kliar ki dieng ka jingshai ka tbeh ha ki khilon kiba la ker pyrda jong ka kamra kaba haneng ha kaba u kynrad jong ka iing u ia syllok bad la ki lok.

U long u briew uba jrong, uba ka rta jong u ka la kot sha ki 40 ki snem, u don ki khmat kiba phyrnai kiba shongrieh ha ki kyndub 'nieh-mat, ki rymmiang jong u ki skhem bad u don ka shyllangmat jong u riewpyrkhat bad ka shyn-tur jong u khlawait. U long u briew uba dap sngewlem hynrei u don ka mon kaba jwat,

Ka jainkup jong u ka long kaba lieh kshong, ka jain tawah kaba kum ka ryndia tlem bad ka

tupia lieh shyltuin ka shong halor u shniuh uba long bad jrong. ·Ka dei ka riam jong ki lyngdoh Magi, kito kiba mane ia ka ding.

"Rung!" U ong da ka sur kaba jem bad ba sngewthiang katba ki para lok jong u, uwei hadien uwei ki rung ha kamra. "Nga pdiang sngewbha ia phi baroh bad ka iing jong nga ka phuh da ka jingkmen ia ka jingwan jong phi hangne."

Ki don khyndai ngut ki rangbah ha kata ka kamra, kiba ia pher ha ka rta hynrei kiba ki khor ki khriam kiba ki phong ki ia syriem. Ki shandang kiba heh kiba ki deng ki pynpaw ba ki dei ki kynrem ki lyndan jong ka hima Parthia. bad ka *jylli thapniang* kaba da ka ksiar ha shadem jong ki ka dei ka dak ba ki long ki nongbud jong u Zoroaster.

Ki shong sawdong ia kawei ka duwan rit kaba iong kaba don ha tduh jong ka kamra ha kaba ki thylliej ding ki meh. U Artaban u ieng ha syndah ka duwan, u bat ha kti ia u kynja thuia, u lur bha ia ka ding bad u synreit ia ka umphniang iwbih halor jong ka.

Bad haba u sdang ban kynud ki sur ki paralok jong u ki ia kynud lang ia ki jing-rwai iaroh ia u Ahura Mazda,

'Ngi mane ia u Mynsiem Bakhuid

Uba stad bad Uba bha tam...'

Ka ding ka klang ryngkat bad ka jingkynud jong ki bad ka shad kumba la pynlong ia ka da ki jingrwai haduh ba kan da pynshai ia ka jing baroh kawei. Ia ka madan la siang da ki syrdeng ba iong jngum bad la ruid da ki hara kiba lieh. Ki paia rong rupa ki ieng hajan ki kynroh ba jngum; ka jingitynnad jong ki khilon bad ki khalki ha ka kamra kaba haneng la wah da ki jain ryndia ba sngur; ia ka sad la synreit da ki mawlynnai kiba phyrnai kiba la suit da ki khlur rupa. Ha tduh mihngi, hadien jong ka duwan, don artylli ki paia kiba saw jngum; bad ia ka jingkhang hapdeng jong ki kaba ialam sha ka rynsan halor u tyndai jong kata ka iing la tap da ka pyrda rong soh kaba rben kaba la thain da shibun ki shankhung ksiar kiba speh artet na tbian sha jrong. Ka kamra ka long kum ka miet surkhlur kaba jar-jar, kaba dap da ki rong rupa bad kaba saw syngiang sha ka liang mihngi da ka jingkular ia ka phyrngab. Kumba ka iing ka ju dei ban long, ka pynpaw ia ka jinglong bad ka mynsiem u kynrad jong ka.

Tang shu kut ka jingrwai, u tyrwa ia ki paralok ba kin shong bad u ong: "Phi la wan mynta ka miet ha ka jingkhot jong nga kum ki nongbud kiba ngeit ha u Zoroaster ban pynthymmai ia ka jingmane bad jingngeit jong ngi ha U Blei jong ka jingkhuid kumba kane ka ding ka meh ha kane ka duwan. Ngi mane ym ia ka ding hynrei ia u. Ka ding ka long ka dak ba la jied namar ka

long kaba khuid tam na kiei kiei baroh kiba la thaw. Ka kren ha ngi ia uta uba long ka jingshai bad ka jingshisha, kam dei kumta, ko kpa jong nga?"

"Me ong ia kaba dei ko khun jong nga," jubab u Abgarus badonburom. "Kiba la ioh ia ka jingshai kim ju mane blei thaw; ki weng noh ia ki jingkah jong ki dur ba kynsha bad ki ngeit ha ka duwan jong ka jingshisha."

"Sngew ia nga kein, ko kpa bad ko phi ki lok," ong u Artaban. "Ngi la ia wad lang ia ki thup barieh jong ka mariang, ngi la pule ia ki jor jingpynkhiah jong ki um, jong ka ding bad jong ki jingthung. Ngi la pule ruh ia ki kot jingiathuhlypa ha kaba ia ka lawei la pynpaw maiun maian.

Hynrei kaba khraw tam napdeng kine ka dei ka jingtip shaphang ki khlur. Ban bud ia ka tynrai jong ki kan long kumba law suhsat ia ki ksai jong ka jingphylla ki jingpynlong na duh kaba sdang haduh kaba kut. Hynrei hato ym dei ba ka jingtip jong ngi ia ki ka dang long ka bym pat dap biang? Hato ym shym la don shibun kiwei pat ki khlur shabar na ka jylli jingtip jong ngi-ki jingshai kiba la tip tang da kito kiba shong ha ki ri shathie kiba jngai, kiba don hapdeng ki dieng musla jong ka Punt bad ki par ksiar ka Ophir?

Ka don ka jingpasiaw hum-hum ham-ham ba kata ka long kaba dei.

"Ki khlur," ong u Tigraines. "ki long ki jingpyrkhat ia ka Bymjukut. Ki long ki bym lah ban niew. Ka jingstad jong ki Magi ka long kaba khraw tam na ki jingstad baroh ha pyrthei namar ki tip ia la ka jong ka jingduna Bad kata ka long ka buit barieh jong ka bor Ka pynlong ia ki briew ba kin peit barabor sha ka step kaba thymmai. Hynrei ma ngi hi ngi tip ba ka jingdum ka iaryngkat bad ka jingshai bad ba ia ka jingialeh hapdeng jong kine yn ym lah ban pynkut."

"Kata kam pynhun ia nga,"jubab u Artaban, "namar lada ka jingap kan long kaba khlem kut bad ka bym lah ban urlong, kumta ruh kam long kaba bha ban shu khmih lynti bad ap. Ka step kaba thymmai kan wan da shisha ha ka por ba la buh. Hato ki kot jingthoh jong ngi kim shym la iathuh ia kane, ba ki briew kin iohi ia ka jingtyngshain jong ka jingshai kaba khraw?"

"Kata ka long kaba shisha," Ong ka sur u Abgarus. "Baroh u nongbud ba shisha jong u Zoroaster u tip ia kane : Ha kata ka sngi; u Sosiosh u Nongjop un mih napdeng ki Nongiathuhlypa. Sawdong jong u kan phalang ka jingshai kaba khraw; un pynlong ia ka jingim, ka bymjukut ka bym thoh bria bad ka bym iap shuh bad kiba iap kin sa mih pat."

"Ko pa jong nga," ong u Artaban da ka khmat kaba phuh. "Nga la ri ia kane ka jing-

iathuh lypa hapoh ka dohnud jong nga. Ka niam khlem ka jingkyrmen ka long kum ka duwan kaba khlem ka ding kaba im. Nga la pule ia kiwei pat ki kyntien kiba kren kham shai shuhshuh ia kane. "U sei na ka jymphong shijur ki song linen kiba don ia ki jingthoh ha ki. "Slem bah, ha shuwa ba ki kpa jong ngi kin wan sha Babylon, ki don ki riewstad ha Chaldea ha kaba ki Magi kiba nyngkong ki la ioh ia ki jingtip shaphang ki bneng. Bad napdeng jong ki u Balaam u long uwei na kiba khraw tam. 'U khlur un mih na ka iing u Jakob bad u diengsynshar na u Israel."

"U Judah u long tang u mraw harud ki um ka Babylon, "kren bein-khoh u Tigraines," bad ki khun u Jakob ki shah teh ha ki syiem jong ngi. Ki Israel ki saphriang kylleng ki lum kum ki langbrot ba la :ah. Na kito kiba dang sah ha Judea hapoh ka jingsynshar ki Roman yn ym mih satia u khlur ne u diengsynshar.'

"Toi, " jubab u Artaban. "U dei u Hebru Daniel, u nongbatai bakhraw jong ki jingphohsniew, u Belteshazar uba stad ia uba la burom bad ieit eh da u syiem ba khraw jong ngi. u Cyrus. U Nongiathuhlypa uba shisha bad u nongpule ia ki jingmut jong u Blei, u Daniel u u la pynpaw ialade ha khmot ki briew jong ngi. Bad u thoh: 'To tip namarkata bad to sngew thuh, ba naduh ka sngi ba mih ki kyntien kiba ong ban pynbha bad tei pat ia ka Jerusalem haduh ka jingwan jong u Messiah, u khun syiem,

kan long hynniew taiew. Nangta, hadien hynriew phew ar taiew yn sa tei pat ia ka."

"Hynrei ko khun," ong u Abgarus. "Kine ki dei ki jingkhein kiba maian. Mano ba lah ban batai ia ka jingmut ba shisha jong ki?"

U Artaban u jubab. "Ki lai ngut ki lok jong nga napdeng ki Magi - U Caspar, u Melchoir bad u Balthazar - bad ma nga, ngi la ia wad ha ki maw lyngkniap ka Chaldea bad ngi la khein ia ka por. Ngi la khmih thuh bha ia ki bneng bad ha ka pyrem jong kane ka snem, ngi la iohi artylli na ki met bneng kiba khraw tam ba ki wan hajan ka dak jong ka Dohkha, kaba long ka iing jong ki Hebru. Ngi iohi ruh ia u khlur uba thymmai, uba tyngshain tang shi miet bad u jah noh.

"Mynta pat, kito ki artylli ki met bneng kiba khraw ki la iakynduh biang ha kane hi ka miet. Ki lai ngut ki lok jong nga ki la apkhmih na ka temple jong ki Hynniew Jylla, ha Borsippa kaba ha Babylonia, bad ma nga, nga ap nangne. Lada u khlur u mih biang, hadien shiphew sngi ngin sa ia mih lang ban leit sha Jerusalem, ban iohi bad mane ia uta uba la kular, ia u ban kha u syiem ki Israel.

"Nga ngeit ba ka dak kan paw. Nga la pynkhreh na ka bynta ka jingleit. Nga la die ia ka iing bad ki jingdon jingem, bad nga la thied ia kine ki mawkordor-u kynja shympet, u maw-

hira bad u mawlynnai-ba ngan rah kum ka jingnguh ia u syiem. Nga khot ia phi ba phin ia leit lang bad nga ha kane ka jingiaid pilgrim khnang ba ngin iohi ia uta u khun-syiem."

Na ka jain shympiar ha ka syngkai jong u, u sei lai tylli ki mawkordor-uba jngum kum ka saia jong ka sahit ha ka por miet, uwei pat uba kham saw syngyiang palat ban ia ki kjat sngi bad uwei uba lieh synlar kum u lum-thah ha ka premmiet.

Hynrei ki paralok jong u ki peit khangkhai da ki khmat kiba lyngngoh kum ki nongwei namar ka jingkyndit ia ki kyntien ba u kren bad ia ka jingtyrwa jong u ban leh ia ka kam ka bym lah long.

Ha khatduh u Tigraines u ong: "Artaban, kane ka long tang ka jingphohsniew ka bym sule. Ka mih na ka jingpeit khlur than bad na kaba me ri ia ki jingpyrkhat kiba khraw. U syiem un ym mih na ka jaidbynriew ba la lwet jong u Israel bad ka jingialeh hapdeng ka jingshai bad ka jingdum kan ym kut satia. Uta uba wad ia kane u dei tang u nongbeh ia ki syrngiew. Shong suk !"

Bad baroh uwei, hadien uwei ki kitbok kitrwiang ia u bad ki ong ba kane ka kam kam long na ka bynta jong ki. Hynrei u Abgarus uba hymmen tam, u sah hangta hadien ba baroh ki la ia mih bad u ong da ka sur kaba khia.

"Ko khun jong nga, ka lah ban long ba ka jingshai jong ka jingshisha ka don ha kane ka dak kaba la paw ha ki bneng, hynrei lehse, ka lah ban long ruh tang ka syrngiew jong ka jingdum kumba ong u Tigraines. Hynrei kan knambba ban wad ia ka syrngiew jong kaei kaei kaba bha tam ban ia kaba shu hun bad kiei kiei kiba sniew. Kito kiba kwah ban iohi ia kiei kiei kiba phylla, ki dei ban long kiba la kloi ban leit marwei. Nga la tymmen than na ka bynta kane ka jingiaid lynti hynrei ka dohnud jong nga kan long ryngkat bad kane ka jingiaid pilgrim miet la bad sngi. Khie leit ha kaba suk."

Kumta baroh ki mih na kata ka kamra ba jngum kaba la sur da ki rong rupa bad u Artaban u ieng hangta sa tang marwei. Shi slem u peitseh ia ki thylliej ding kiba shad bad ngam jak ha ka duwan. Nangta, u rah ia ka jingker pyrda kaba khia bad u iaid lyngba ki rishot kiba saw sha u tnum.

Ka jingkhriat kaba par lyngba ka khyndew ha shuwa ba kan khie na ka jingiohthiah miet, ka la sdang bad ki 'erkhriat kiba wanrah khubor ia ka phyrngab kaba wan hiar na ki syngket surthah jong u lum Orontes ki beh. Ki sim kiba la jan kyndit khmat, ki par bad rwai hapdeng ki sla kiba riew bad ka jingsma jong ki soh grape kiba la ih, ka wan ha ka lyer na ki 'persoh.

Jngai bah ha ki pyntha ba sha mihngi, u palam uba lieh u saphriang kum ki um ha ka pung. Hynrei ha kaba ki symper kiba jngai

jong u lum Zagros ki pruid ia ka sahit sha sepngi, ka bneng ka khuid kdiar. U Jupiter bad u Saturn ki mir lang kum ki thylliej ding ki ban iasoh lang kawei.

Katba u Artaban u jngoh ia ki, ha khmih, i phylliah rong bneng ba jngum i la sdang ban kha na ka jingdum, i kylla ialade na kaba jngum sha ki rong saw ba iphieng, bad i kiew lyngba ki kjat sngi ba long rong soh haduh ba in da phyrnai lieh itynnad hangtei haneng. La i jngai bad rit hynrei i long iba janai bad i khih khrip-khrip ha u mawsiang bneng ba khraw la kumba ki lai mawkordor jong une u Magi ki la iamir lang ban pynkylla ia i sha kane ka dohnud jong ka jingshai kaba im.

U Artaban u nguh ka khlieh. "Kane ka long ka dak," u ong. "U syiem u la wan bad ngan leit ban ia shem bad u."

NA KI UM KA BABYLON

Baroh shimiet, ka Vasda. ka kulai kaba stet tam jong u Artaban, ka ap ryngkat bad ka jin bad u lakam ba la pyndait lypa ha ka. Ka khynrud ia ka khyndew da ka jingbym lah-shah bad ka kynther ia ka khlieh. Ha shuwa ba ki sim kin da kyndit pura bad rwai ia ki jingrwai step ba dap jingkmen, ha shuwa ba u lyput un kiew noh na ki pyntha, une uwei pat u riewstad u la shong halor ka kulai bad u pynkodom stet ia ka shaphang sepngi lyngba ki lynti ba kynjang kiba kyllain na ki tdah u lum Orontes.

Katno ki ia jan bad ia long lok hapdeng u briew bad la ka kulai ha kane ka jingleit kaba jngai. Ki ia dih na kijuh ki umpohliew kita mih harud lynti bad ki pynleit ia ka miet hapoh kijuh ki lur apphira. U kynrad u ia bynta ia ka jingbam miet jong u bad ka paralok jong u haba ka thngain, bad u sngew ia ki rymmiang kiba jem jong ka ba ki syrpud ia ki lynghoh kti jong u haba ka klun ia i lyngkhot jingbam nangta. Ha ka phyrngab kaba bthuh, la kyrsiew ia u na ki jingiohthiah da ka jingpyrsad mynsiem ba syaid jong ka ha ka khmat jong u. bad u khmied kylliang ha ki pyllew jong ka para nongleit jingleit kaba ap bad kaba la kloi ia ka ban leh ia ka kamram jong ka na ka bynta kata ka sngi. Nangta lyngba ki lyer step ki ba khriat ki kjat kiba stet ki kodom ia ki jingrwai jong ki ha ka lynti, ki da pyniahab tara bad ka jingkyndeh jong ki shijur ki klongsnam jong u kynrad bad jong ka kulai hi.

U Artaban u dei da shisha ban tur shaphrang khnang ba un lah ban poi ha ha kynta kaba la iakut bad kita kiwei pat ki Magi, namar ka lynti ka jngai haduh 150 parasang bad u lah ban leit tang kumba 15 parasang ha ka shi sngi. Hynrei u iaid shaphrang khlem jingkhuslai, ha kajuh ka jingjngai kaba la mang, wat la u la dei ban iaid lynti haduh yn da la miet bha bad u la dei pat ban mih shuwa ban kynrong ka pyrthei.

U ksam lyngba ki sharing ba bthuh u lum Orontes uba la pruid da shibun ki nur um ha ki

khap mawsiang. Lyngba ki pyntha jong ka Niseans ha kaba ki kynhun kulai khlaw ba pawnam kiba bam phlang, ki kyrngah la ki khlieh haba ki iohi ia ka Vasda bad ki phet bak da ka jingsawa shi har tylli ki khnap bad ki sim khlaw kiba mih kynsan na ki niur-niur ki tawiar ha ka jylli kaba heh da ka jingsawa ki thapniang bad ka jingpah sngew kyndit.

U kdong lyngba ki dew ba seisoh jong ka Concobar ha kaba u pum-pum na madan u pyndap ia ka lyer kum ki pui-pui ksiar bad u jan buhrieh ia ka Temple Astarte bad ki 400 tylli ki paia jong ka.

Ha Baghistan, hapdeng ki persyntiew ba la ai um da ki umpohliew na ki synrang, u khmied sha ki lum kiba pynieng la ki shyllang kiba khain halor ka lynti bad u iohi ia ka dur u Syiem Darius uba iuh roit ia ki nongshun jong u bad ia ka jingniew khlieh ia ki thma ba u la jop la oh dur ha ki synrang jong ki syngket ba bymjukut.

Nalor shibun ki lynti khim kiba khriat bad ba khrew kiba par suki sha shiliang ki lum shohlyer, shibun ki riat bah kiba dum ha kaba ki wah ki kyrhuh bad tuid ha khmat jong u, sha shiliang ki dewlangmi kiba phuh rymmuin ryngkat bad la ki kyrdan mawshun ba stem kmur kiba dap da ki jyrmi bad u soh u pai, lyngba ki law 'rting jong ka Carine bad ki khyrdop ba jngum jong Zagros kaba la kerkut da ki riat bah, na ki pyntha kba kiba iar ha kaba ki jynhaw jong ka

pyrem ki ju phriang ia ki jainkup palam ba shyrkhei, u bud ia ka wah Gyndes hapoh ki syrngiew ba khynniuh jong ki dieng kiba iwaîn bad ki sohtyntoi, hapdeng ki kjat lum bad ha ki them ha kaba ka lynti ka beit thoin kum u khnam uba her ha ki shrah lyngkha bad ki pyntha dewrkhiang, na ki um bah ka Tigris bad ki shnat ba bun jong ka Euphrates - u Artaban u jam shaphrang haduh ba un da poi ha ka miet kaba shirhew, ha trai ki kynroh kiba la pra jong ka Babylon.

U da kwah eh ban rung shapoh ka nongbah ban wad jingjah thait bad jingbam ialade bad ia ka Vasda. Hynrei ka shim por sa lai kynta ban poi sha ka temple jong ki Hynniew Jylla bad u dei ban poi hangta shuwa ka synnia lada u kwah ban iakynduh ia ki lok kiba ap hangta. Kumta u leit suki jai shaphrang.

Ki 'law dieng tlai ki long kum ka dewlynnong ba dum ha ka duriaw ba blad jong ki dewshrah bad haba ka Vasda ka poi hapoh ki syrngiew jong ki, ka iaid suki noh.

Ka 'law lynnong ka kynjah jar-jar kum ka lum jyntep, ki sla kim shym riew bad ki sim kim shym rwai satia Da kaba suba ba don ka jingma ne jingeh, ka Vasda ka iaid husiar jar bad ka dem ka khlieh shapoh. Ha khatduh, ka pyrsad mynsiem phia da ka jingangnud bad ka jingtieng, ka ieng jriang khlem khih bad ki

dohksah jong ka ki khynniuh haba ka iohi ia ka-ei-re kaba dum ha syrngiew jong u tlai uba khatduh.

U Artaban u hiar sha tbian. Ha ka jingshai khlur ba byrngut, u iohi ia u briew uba thiah lyngktar ha lynti. U long uwei na ki phetwir Hebru kiba shong shajan kita ki thain. Ha ka sniehdoh jong u kaba tyrkhong bad stem kum ka kot dulir, ki paw ki dak ka khieshoh rih kaba shyrkhei kaba ju sar ia kita ki niur-niur ha ka por synrai. Ka jingdait thah jong ka jingiap ka snoh ha ki kti jong u bad haba u Artaban uba rah ia ka kti jong uta u briew, u pyllait noh, ka hap biang kum ka bym don jingim shuh. U Artaban u phai noh da ka jingpyrkhat sngewsynei bad u mut ban aiti noh ia kata ka met sha ka rukom kaba ki Magi ki khein ba ka long kaba bit eh-kata, ban ai ia ka sha ki ri shyiap, ha kaba ki kbeit bad ki pukni ki ju her ha ki thapniang ki ba iong bad ki mrad ki ju wan ban bam bad ban ieh tang ia ka shruh kaba lieh ha u shyiap. Hynrei u tang shu phai, ka jingud kaba tlo-t ka mih na ki rymmiang shyntur jong uta u briew bad ki shympriah kti kiba raikhoh ki klum thrait ia ki saia jainkup jong une u Magi.

Ka dohnud u Artaban ka tied bad ka kyndeh da jingsngewthut ia kane ka jingkyrpad. Ka don hok aiu kane ka lyngkhot jingim ban dawa na u ia ka jingshakri? Lada u pyntud wat tang shikynta ruh, u lah ban ym-poi-ha

Borsippa ha ka ia ba la buh bad ki paralok kin sa mih khlem ma u.

Hato un phai na kaba bud ia u khlur, un duh noh ia ka bainong kaba khraw jong ka jingngeit ba kynja blei jong u, ban ai shi khuri ka um ia une u Hebru uba la jan iap.?

"Ah Blei jong ka jingshai bad jingkhuid" u duwai, "ialam ia nga ha ka lynti kaba khuid, ka lynti jong ka jingshemphang kaba tang mame, me tip."

Nangta, u phai biang sha uta u briew uba pang. U rah ia u ha trai u dieng tlai, u law ia ka jainspong bad plied ia ka sopti ha ka shadem ba swai jong u. U wanrah um na kawei ka nur kaba hajan hangta ban kynthah ia ka shyllangmat bad rymmiang jong uta uba shitom U khleh shi symboh ka dawai kaba u ju buh ha ka jain shympiar - namar ki Magi ki long ym tang ki nongpeit khlur hynrei ruh ki nongai dawai kiba tbit - bad theh ia kata ka dawai ha ki rymmiang ba blad rong jong u nongpang.

Bun bun kynta u sumar bad ha kaba khatduh, uta u briew uba la sdang ban ioh bor, u shong bad u peit sawdong jong u.

" Me dei uei" U kylli.

" Nga dei u Artaban, u Magi bad ngan leit sha Jerusalem ban wad ia uta ia u ban

sa kha u Syiem uba khraw bad u nongpynim jong ki briew baroh Ngam lah shuh ban pyntud. Hynrei to khmih, kine ki long ki kpu bad ka wain kaba nga don baroh bad kine khyndiat ki dawai kynbat. Ynda me la kham ioh bor, me lah ban shem ia ka jakashong ki Hebru ha ki iing ka Babylon."

U Jew u rah ia ki kti kiba khynniuh sha bneng, "To U Blei jong u Abraham, u Isaac bad u Jakob, un kyrkhu kyrhai ia ka jingiaid lynti jong kiba sngewsynei Ngam don eiei ban siew kylliang hynrei tang kane kawei: Ba ki nongiathuhlypa jong ngi ki ong ba ia u Messiah yn kha, ym ha Jerusalem hynrei ha Betlehem, Judah. To U Trai un pynpoi suk ia me sha kata ka jaka."

Ka por ka la palat lypa ia ka shiteng synnia. U Artaban u leit da ka jingkyrkieh bad ka Vasda kaba la ioh bor na ka jingshongthait ka la mareh kum ka khiat.

Hynrei ki kjat sngi ba nyngkong jong ka step, ki la kha ia ki syrngiew ha ka pyrthei haba ka Vasda ka poi ha ka bynta ba khatduh jong kata ka jingleit bad ki khmat u Artaban ki jngoh ia ka jingtei u Nimrod bad ka Temble ki *Hynniew Jylla* hynrei um shym ioh dak satia ia ki lok jong u.

U pynher stet ia ka kulai sawdong ki kyrdan mawit ba la pra. Nangta u hiar na ka kulai

bad u kiew ha kyrdan kaba kynjang tam ban khmih sha ka liang sepngi.

Ka jingjarjar jong ki niur-niur bah ka phriang shaduh kaba kut u mawsiang bneng. Ki thring ki ieng hajan ki lngen bad ki myrsiang ki par ha ki bniap hynrei um shym iohi syrngiew ia ki riewstad, sha jngai lymne hajan hangta.

Ha tduh kita ki kyrdan, u iohi shithup ki mawit bad hapoh jong ki ia kawei ka kot kaba thoh ia kine ki kyntien: " Ngim long shuh ban pyntud. Ngin leit ban shem ia u Syiem. Bud ia ngi lyngba ka ri shyiap."

U Artaban u shong ha khyndew bad u tap ia ka khlieh da ka ka jingdukha mynsiem.

"Kumno ngan klan ia ka ri shyiap," u ong, "khlem jingbam bad ka kulai kaba la thait? Nga dei ban leit phai sha Babylon, ngan die ia u shympet bad ngan thied da ki ut bad ki mar kiba donkam na ka bynta ká jingleit."

"Tang U Blei uba isynei uba tip la ngan duh ban iohi ia ka khmat u Syiem tang namar nga pyntud ban leh isynei."

NA KA BYNTA U KHUNLUNG

Lyngba ka jingjarjar ka por, lah ban iohi byrngut byrnget ia une u Riewstad uba saw uba iaid lyngba ki at bad ki them jong ka ri shyiap,

u da shong kynjwain halor ka ut bad u padai kum ka lieng kaba tyllun shaphrang ha ki jingkhiedew ka duriaw.

Ka kher jong ka jingiap ka phriang ia ki shangkhawiah ba runar sawdong jong ka. Ki dewshrah kim pynmih soh hynrei tang ki bniap bad ki shiah bad ki lum ba rkhiang bad bym ai jingkah tngen kiba ieng ha khmat jong u, ki shah pruid dak da ki nur jong ki umbah kiba naduh hyndai. Ki lum shyiap ba shet shukor ki ieng thup kum ki jingtep hapoh u mawsiang bneng. Mynsngi, ka jingkhluid dang ka kshot ia ka jingshit jong ka ha ka haw-haw kaba khynniuh bad ym don ki jingthaw ki ban khih hangta lait noh tang ki 'nai-shyiap ba rit kiba par napoh ki bniap kiba tyrkhong lane ki niangbshiah kiba phet ha ki jingkah jong ki mawsiang. Mynmiet, ki myrsiang ki thap bad ki pah na jngai katba ka jingkhriat tasam ka bud ia ka jingshit kaba mynsngi. Lyngba ka shit ka khriat, u Magi u iaid shaphrang.

Nangta, lyngba ki persoh persyntiew jong ka Damascus ba la ai um da ki wahduid jong ka Abana bad ka Pharphar bad ki pyntha ba sharing ba la seng da ki jinphuh, lah bah iohi ruh ia ki riat sur-thah ba jrong jong u lum Hermon,ki lawbniap dieng Kedar, ka them jong ka wah Jordan, ki um ba jngum jong ka Galilee bad sha jngai bah nangta ia ki ri lum jong ka Judah. Lyngba kine baroh, u Artaban u iaid suki jai shaphrang.

Nangta u poi ha Betlehem, da ka jingthait bad ka jingkyrmen ruh, u da rah ia u mawhira bad mawlynnai ban tyrwa ha u syiem. "Namar mynta, ha kaba khatduh," u ong. "Ngan shem shisha ia u wat la ka long tang marwei bad kham hadien na ki lok jong nga."

Ki lynti jong ka shnong ki kynjah jar-jar. Na ka dwar ba rynghang jong kawei ka iing maw kaba rit, u Artaban u iohsngew ia ka sur jong kawei ka kynthei kaba kynud sur jai-jai.

U rung hapoh bad u lap ia kawei ka longkmie kaba kynoi ia la u khun Kata ka briew ka iathuh ia u shaphang ki nongwei na ka ri mihngi kiba la wan poi ha kata ka shnong lai sngi mynshuwa, kiba iathuh ba la ialam ia ki hangta da u khlur sha ka jaka kaba u Joseph uba na Nazareth u shong basa bad la ka tnga, ka Mary bad u khunlung ba dang shu kha, U Jisu, bad kumno ba ki la mane syiem ia u bad ki la tyrwa ia ki jingai sngewbha da ka ksiar, ka mir bad ka jingiwbih.

"Hynrei kita ki nongleit lynti ki la jah noh jar-jar kumto kumba ki wan ruh kynsan. Ngi la sngew sheptieng ia kata ka jingphylla ka jingwan jong ki. Kata ka longiing na Nazareth ruh ka la phet ha kata hi ka miet bad don ka jingpasiaw wur-wer ba ki leit sha jngai bah, sha Egypt. Naduh kata, ka don ka jingsngew ngiew ha kane ka shnong baroh kawei. Ki ong hana ki shipai Roman kin sa wan na Jerusalem ban

khrong khajna kaba thymmai na ngi bad ki rangbah baroh ki la phet rieh sha ki lum ryngkat bad ki jingri jingdub baroh ban lait na kata."

U khunlung ha ki ksangti jong ka, u peit ia u Artaban bad u rkhie, u da kner la ki kti sha u. Ka dohnud jong u ka sngew jan sha une u khunlung. "Hato balei kam long ba une u khunlung un dei uta u khun syiem jong ka jingkular ?" U ong halade katba u syrpud ia ki ngab u khunlung. "Ia ki syiem la ju kha ha ki iing kiba kham poh ban ia kane, uta uba phyrnai tam napdeng ki khlur u lah ban mih wat na ka iing trep. Hynrei em, U Blei um shym la mon ba ngan ioh ia u soh ka jingwad jong nga da kaba suk. Uta uba nga wad u la leit ha shuwa jong nga bad mynta nga dei ban bud ia u sha ri Egypt."

Ka kmie ka pynthiah ia u khunlung ha ka shyngoid bad ka taiar jingbam ia uta u nongwei ba phylla uba la wan poi ha iing jong ka. Katba u Artaban u dang bam, u khunlung u iohthiah suk lyngngai bad u ud sngewthiang ha la ki jingphohsniew.

Hynrei kynsan kynsan, ka wan ka jingkhynwin thlim ha ki surok shnong, ka jingiam jinglynniar jong ki kynthei, ka jingsawa jong ki tiar iapom bad ki bikur bad ka jingpyrta ba sngew kordit. "Ki shipai ! Ki shipai u Herod ki la wan ban pyniap ia ki khun jong ngi."

Kata ka longkmie ka lieh bler ka khmat da ka jingtieng bad ka rieh khop khlem khih ha ka kyndong ba dum eh jong ka kamra bad ka tap ia la u khun da ka jainkup ioh ba u kyndit bad jam. Hynrei u Artaban u leit ban ieng ha ka jingkhang, ki tyrpeng jong u ki iar na shiliang sha shiliang ka shawkad.

Haba ki iohi ia une u nongwei ha ki riam kiba kynjwain jong u, ki shipai kiba khah snam ki kti bad kiba rah da ki waitlam kiba jaw snam ki sa'ngeh noh da ka jingartatien. U Rangbah Shispah u tur ban kyndat ia u Artaban sharud hynrei u Artaban u peit da ka khmat kaba jaijai kumto kumba u ju peit khlur Shiphang u jngoh jarjar ia u Rangbah Shispah bad u kren da ka sur kaba jem. "Nga don marwei ha kane ka iing bad nga ap ban ai ia une u mawkordor ia u Rangbah Shispah uba stad, u ban ieh ia nga ha ka jingsuk."

U pyni ia u mawhira uba shat phyrnai ha ki lynghoh kti jong u kum ki symboh snam kiba heh. U Rangbah Shispah u lyngngoh ia ka jingitynnad uta u mawkordor. Ki briew-khmat jong u ki heh kynsan da ka jingkwah brai bad u kner la ka kti bad shim ia u mawlynnai.

"Iaid shaphrang," u pyrta ia ki briew jong u. "Ym don khunlung hangne."

Kumta, haba ka jingsawa bad jingkhynwin ki atiar ka jah noh arsut ka surok, u Artaban u

phai la ka khmat sha mihngi bad u duwai: "Ah Blei jong ka Jingshisha, map ia ki pop jong nga. Nga la kren ia ka bym dei ban pyllait ia ka jingim u khunlung bad artylli na ki jingai sngewbha jong nga kim don shuh. Nga la pynlut na ka bynta u briew ia kaei kaba nga dei ban ai ia U Blei. Hato, nga long mo uba bit dor ban iohi ia ka khmat u Syiem?"

Hynrei kata ka kmie kaba iam da ka jingkmen ha ki syrngiew hadien jong u, ka ong: "U Trai Un kyrkhu bad sumar kyndong ia me. U Trai Un tyngshain la ka khmat halor jong me bad un isynei ia me U Trai un khmied la ka khmat sha me bad un ai ha me ia ka jingsuk."

KA LYNTI KA JINGSNGEWSIH

Sa shisien pat ka don ka jingjarjar ha ka kamra jong ki jingphoh sniew bad nga sngewthuh ba hapoh ki jingjylliew jong ka jingkynjah ba maia, ki snem u Aitaban ki her stet bha. Nga shu iohi liak hangne hangtai ia ka wah ka jingim jong u kaba tyngshain lyngba ki syrngiew kiba kahdum.

Nga iohi ia u ba u iaid hapdeng u paid babun jong ka Egypt, u da wad shane bad shatai ia ka dak jong kata ka longiing kaba na Betlehembad u lap syrwet hapdeng ki dieng jong ka Heliopolis bad ha tdah ki kynroh jong ki tor-karod ki Roman bad ka Babylon ba thymmai harud ka wah Nile. Hynrei ki long ki syrwet kiba

dum bad ki bym shai bad bunsien ki khuid noh kum ki dienjat ha ki shyiap um kiba thaba shipor ha ki umjer step bad jah jlang.

Nga iohi biang ia u ha tdah ki pyramid, ki jingteinam jong ka burom bym ju neh bad ka jingkyrmen bym ju iap jong u briew. U jngoh ia ka khmat kaba heh jong u Sphinx, u dem bad u pyrshang ban wad ia ka jingmut jong kato ka jingrkhie ka bym lah batai. Hato ka dei ka jingkynkok ia baroh ki jingpyrshang bad jingpyrsad mynsiem ka biria ba runar jong ka jingkyntip bym don jubab, hato ka dei ka jingwad ka bym don jing op?Ne kaba don ruh bad ka jingpynshlur ia ka jingkular ba wat kiba shah jop kin ioh ia ka jingjop, kiba matlah kin iohi pat, kiba iaid wir kin shem ia ka bneng?

Nga iohi pat ia u ha ki iing ha Alexandria ba u ia syllok bad u nonghikai Rabbi jong ki Hebru. Une u riew donburom u dem ha ki dulir jong u bad u pule ia ki jingiathuhlypa kiba iathuh ia ki jingjynjar jong u Nongpynim uba la kular-uba la niew bein bad isih da ki briew, u briew ka jingsngewsih.

"Bad kynmaw ko khun jong nga," ong U Rabbi bad u peit shlip ha ki khmat u Artaban. "Ia U syiem uba me wad yn ym lah ban shem ha ki iing syiem lymne ha ki spah bad burom pyrthei. Ka jingshai kaba ka pyrthei ka ap ka long ka jingshai kaba thymmai, ka burom ka ban sa mih na ka jingiaishah bad na ka jingjyn-

jar. Bad kata ka hima. kan long ka hima kaba thymmai, ka longsyiem kaba janai bad ka ban dap da ka jingieit kaba jop lut. Ngam tip kumno kane kan wan urlong bad da kumno ki syiem ba runar ka pyrthei kin pdiang ia u Messiah. Hynrei ia kane nga tip. Ba kito kiba wad ia u kin khambha ban wad hapdeng kiba duk bad kiba poh, kiba shem lanot bad kiba shah ban bein."

Kumta nga iohi biang ia une uwei pat u riewstad ba u leit lynti bad wad ha ki jaka ba shong phetwir ha kaba kata ka longiing na Betlehem ka lah lehse ban shong basa. U iaid lyngba ki ri ha kaba ka iapthem ka sar naphang bad kiba duk ki kyang jam na ka bynta u- kpu. U sah ha ki shnong kiba don ka iapkhlam bad ha kaba kiba pang ki im ha ka kordit sat. U leit jngoh ia kiba shah ban bein ha ki iing byndi kiba dum, ia ki iew die mraw ba bun paid bad ia ki nongkhawa ha ki lieng kiba heh. Ha kane ka pyrthei kaba bun briew bad kaba shlei da ki jingjynjar, u shem ba wat lada ym don ia kiba un mane hynrei don bun kiba u lah ban iarap. U ai bam ia kiba thngan, u pynkhiah ia kiba pang bad u pyntngen ia ki mraw; bad ki snem jong u ki her kum ka kor thain jain kaba thain ia ki dur bym lah ban iohi.

La i kumba u la klet ia ka jingwad jong u. Hynrei, shisien nga la iohi liak ia u ba u ieng marwei ha ka por step ha khmat ka khyrdop jong ka ing byndi ki Roman. U shim na ka jaka buhrieh ha shadem jong u ia

u mawlynnai, uba khatduh eh na ki jingai sngewbha kiba u rah. Katba u dang peit ia u mawlynnai, ka jingthaba ba jem jai-jai ki jingshai kiba na u shympet bad Mawhira kiba dap da ki rong jngum bad rong 'tiewkulab ki khih rip rip ha ki syrtap ba halor jong u. I kumba u mawlynnai u la kjit ia katto katne ki rong jong u shympet bad mawhira ki bym shym don shuh mynta. Kumta, ka jingthmu ba jylliew bad barieh jong ka jingim badonburom ka wan rah halade ia ki jingkynmaw jong ki jingkmen bad jingsngewsih jong ki snem kiba la leit noh ia kiba la pynkylla sha ki maia jong ki jor jinglong tynrai. U kham phyrnai bad dondor shuh shuh haba la buh ia u hajan ka jingsyaid jong ka shadem kaba kyndeh.

Kumta, ha kaba khatduh, katba nga dang pyrkhat ia une u mawlynnai bad ia ki jingmut jong u, nga iohsngew ia kaba kut jong ka khana shaphang une uwei pat u riewstad.

U MAWLYNNAI UBA KHRAW DOR

Laiphew lai ki snem Artaban ki la iaid bad u shniuh jong u, uba mynshuwa u kham iong palat ban ia ki syngket u lum Zagros, mynta pat u la kylla lieh kum ka ior jong ka tlang. Ki khmat jong u kiba thaba kum ki thylliej ding ki long mynta tang kam ki rngading hapdeng u 'peiseh. La u thait, u tlot bad la u long uba kloi ban iap, u dang long hi uta u pilgrim uba wad ia U Syiem, bad mynta,

ha ka sien kaba khatduh, u la poi biang ha Jerusalem.

U la ju wan jngoh bunsien ia ka nongbah bakhuid mynshuwa bad u wad ha ki surok, ki ktem ba bun paid bad ki iing byndi hynrei um shem syrwet ia ka longing kaba la phet na Betlehem la slem-slem bah. Hynrei mynta imat, u dei ban pyrshang sa shisien.

Ki khun u Israel, kiba la krih sha ki ri kiba jngai ha kylleng ka pyrthei ki wan phai sha ka temple na ka bynta ka jingkhawai kaba khraw jong ka niam ka Jinglait. Ka nongbah ka dap da ki nongwei ha kane ka sngi kaba don tang kawei ka jingkhih angnud. Ka suinbneng ka dap da ki dak kiba jngut bad ka lyer jong ka jinglehkmen ka sur lyngba u paidbah. Ka jingriew ki khulom bad ka jingsawa ba jem jong ki kjat kiba iaid ha ki maw-saling ka tuid khlem sangeh ha ka lynti shnong kaba ialam sha ka khyrdop Damascus.

Haba u iohi shikynhun ki Parthian-Jew kiba na ka ri jong u, u Artaban u kylli shano ba kin leit.

"Sha ka jaka kaba la khot ka Golgotha. sha bar na ki kynroh ka shnong," ki jubab. "Phim shym la iohsngew? Arngut ki runar kin shah sah nar phna bad ryngkat bad ki uwei u briew uba kyrteng u Jisu uba na Nazareth uba la lehshibun ki kam phylla hapdeng ki briew. Hynrei ki lyngdoh bad ki basan ki ong ba u dei

ban iap namar u kam ialade ba u dei u khun U Blei bad u Pilat u la phah sah narphna ia u namar u ong ba u long u Syiem jong ki Jiw."

Katno sngewphylla kita ki kyntien ki rung ha ka dohnud b'la thait jong u Artaban? ki la ialam ia u shi jingim lyngba ki ryngkew bad duriaw. Hato ka lah mo ban long ba u dei ujuh, uta ha kaba u khlur u mih paw ha ki bneng ha ka sngi kha jong u bad uba ia ka jingwan jong u, ki nongiathuhlypa ki la pynpaw? Ka dohnud u Artaban ka kyndeh da ka jingangnud kaba khraw.

"Ki lynti jong U Blei ki pher na ki jingthmu jong u briew," u kren halade marwei." Ka lah ban long ba ha kaba khatduh ngan shem ia u Syiem, wat la u don ha ka kti ki nongshun jong u bad ngan sa poi ha ka por kaba biang ban tyrwa ia u mawlynnai kum ka kuna ha shuwa ba un iap."

Kumta, katba une u tymmen u dang bud ia u paid ba bun sha ka khyrdop jong ki iing-senteri, shikynhun ki shipai Mecedonia k i iaid ha surok bad ki patom ia kawei ka khynnah kyn thei kaba riam jot rakthai. Katba une u Magi u dang ieng hangta, ka kynthei ka iohi ia ka tupia lieh bad ka jylli-thapniang ha shadem jong u, kumta ka phet na kita kiba leh bein ia ka bad ka dem ha ki kjat jong u bad u kdup ia u na ki khohsiew.

"Isynei ia nga !" Ka lynniar, "bad to pynim ia nga ha ka kyrteng U Blei ka Jingkhuid! U kpa jong nga u dei u nongkhaii na Parthia hynrei u iap noh, bad la kem ia nga na ka bynta ki

ram jong u ba ngan shah die noh kum ka mraw. To pyllait ia nga!»

U Artaban u khynniuh. Ka dei kajuh ka jingialeh hapoh ka mynsiem jong u hapdeng ka jingdawa ka jingngeit bad ka jingkhot ka jingieit. Ar wat, ia ki jingai sngewbha kiba la pynkyntang sha ka niam la knieh bynthet na ka kti jong u sha ka ban shakri ia u parabriew-ha ka 'law diengtlai ha Babylon bad ha ka trep ha Betlehem. Kane ka dei ka jingtynjuh kaba lai, ka lad kaba khatduh Hato kan dei ka kabu ksiar ne ka jingpynshoi kaba khatduh ? Um lah ban ong. Tang kawei kaba u la thikna : ban pyllait ia kane ka'thei shem-pap kan long ka dak kaba shisha jong ka jingieit. Bad hato ym dei ka jingieit kaba long ka jingshai jong ka mynsiem?

U shim ia u mawlynnai na la kut shadem. Um pat ju phyrnai mynno mynno ruh kum mynta bad u dap da ka jingjaijai bad ka jingtyng shain kaba im. U buh ia u mawlynnai ha ki kti kata ka khvnnah mraw."Une u dei ka kuna jong phi, uba khatduh na ka spah jong nga kaba nga tyngkai na ka bynta u Syiem."

Katba u dang kren ka jingdum kaba rben ka wan hiar bad ka jingkhynniuh ka mih ha ka khyndew. Ka ramew ka sieb kum ka shadem jong uto uba pyrsad mynsiem da ka jingsngewsih kaba khraw. Ki kynroh iing ki khih, ki maw ki twa sha surok bad u lyoh

pum-pum u kie ha ka lyer. Haba ki thap shoh-kyllon, ki shipai ki phet noh bak da ka jingtieng. Hynrei u Artaban bad kata ka kynthei ia kaba u la siew kuna, ki dem rieh ha trai ki kynroh jong ka len ki nong-ap-pahara.

Ia kaei pat un dang tieng bad kan myntoi aiu shuh ia u ba un im? U la duh noh ia ka jingkyrmen kaba khatduh na ka bynta ban shem ia u Syiem. Ka jingwad ka la kut bad u la rem. Hynrei wat ha kata ka jingpyrkhat kaba u la kdup bad pdiang, ka don ka jingsuk. Kam dei ka jingaiti leh-nohei ha ki jingshahjop. U tip ba ba-roh ka long kaba bha namar u la leh ia kaba bha tam kaba u lah ban leh na kawei ka sngi sha ka-wei pat. U la pyndonkam hok ia ka jingshai kaba la ai ha u. U la iai wad shuh shuh. Hynrei lada um shym la shem ia ka, lada ka jingrem ka long ia u, khlem artatien, kata ka long ka-ba bha tam kaba lah ban jia long. Lada un im biang sa shisien ha kane ka pyrthei. un ym kwah ban long da kumwei pat.

Sa shiban ka jingkhynniuh ba jlan jong u jumai, bad u mawtyndai uba la shong synjor ha u tnum u hap bad u pakhuh phak na ka moi-moi u tymmen. U dem la ka khlieh phuh 'niuhlieh ha ki tyrpeng ka khynnah bad ka snam ka jaw na ki jingmong jong u. Katba ka dem ha u da ka jingtieng ba ioh u iap, ka ka jingsawa ka wan ha ka premmiet kum ki jingrwai kiba na jngai ha kaba ki sur ki shai hynrei ia ki kyntien ym lah ban sngewthuh.

Ki rymmiang u tymmen ki khih kum kaba jubab bad ka iohsngew ia u ba u ong ha ka ktien Parthia: "Ym kumta ah Trai. Namar mynno ba nga la ju iohi ia me ba me thngan bad nga ai bam ia me, lymne ba me sliang bad ba nga ai jingdih? Bad mynno ba nga la ju iohi ia me ba me pang, lymne ha ka iing byndi bad ba nga wan jngoh ia me? Laiphew bad lai ki snem nga la wad ia me, hynrei ngam ju la iohi ia ka khmat jong me."

U sangeh, bad kata ka sur ba thiang ka wan biang, maiun-maian bad na jngai bah hynrei mynta i kumba ka khynnah ruh ka sngewthuh ia ki kyntien.

"Da shisha shisha nga ong ha me, ha kaba me la leh ia kata ha iwei iba rit eh na kine ki para jong nga, me la leh ia kata ha nga."

Ka jingthaba ba jai-jai jong ka jingsngew phylla bad jingkmen ka phuh ha ka dur khmat ba thait jong u Artaban kum ki kjat sngi jong ka phyrngab. Kawei ka jingkynphia mynsiem kaba jlan da ka jinghun ka mih na ki rymmiang shyntur jong u. Ka jingleit ka la kut. Ia ki jingai sngewbha jong u la pdiang. Une uwei pat u riewstad u la shem ia u Syiem.

— LA KUT —

Rs. 5/-